

2. Турсунова Ю.С. Торги как способ заключения договора : дис. канд. юрид. Наук : 12.00.03 / Ю.С. Турсунова. – С.-П., 2004. – 181 с.

Чорна Т.С.

студентка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ МИРОВОЇ УГОДИ В ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

На сучасному етапі законодавець не відносить мирову угоду (transaction) до виконавчих документів. До 1 січня 2004 р., коли набрав чинності Закон України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень» [1] і яким було внесено зміни до Закону України «Про виконавче провадження» [2], мирова угода була в переліку виконавчих документів і добровільне невиконання її стороною не створювало проблем, оскільки стягувач міг пред'явити мирову угоду до органів державної виконавчої служби для її примусового виконання.

Тому, є проблема із забезпеченням реалізації права сторони мирової угоди на виконання її умов, якщо противна сторона відмовляється добровільно виконувати ці положення.

Відповідно до ч. 4 ст. 78 Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України) [3] про затвердження мирової угоди сторін господарський суд виносить ухвалу, якою одночасно припиняє провадження в справі.

Статтю 115 ГПК України встановлено, що рішення, ухвали, постанови господарського суду, що набрали законної сили, є обов'язковими на всій території України і виконуються у порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».

Згідно з п. 1, 2 ч. 2 ст. 17 Закону України «Про виконавче провадження» підлягають виконанню, виконавчі листи, що видаються судами, і накази господарських судів; ухвали, постанови судів у цивільних, господарських, адміністративних справах, кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом.

Однак виходячи зі змісту абз. 11 п. 3.19 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 р. № 18 «Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції» [4], інша сторона у справі не позбавлена права звернутися з позовом про спонукання до виконання мирової угоди, у випадку задоволення якого господарський суд видає наказ. Відповідний позов може мати як майновий, так і немайновий характер у залежності від змісту умов мирової угоди.

Відповідно до п. 7.9 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 17.10.2012 р. № 9 «Про деякі питання практики виконання рішень,

ухвал, постанов господарських судів України» [5] якщо ухвала про затвердження мирової угоди не відповідає вимогам, встановленим для виконавчих документів (ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження»), і державним виконавцем з цих підстав буде відмовлено у відкритті виконавчого провадження, заінтересована сторона вправі звернутися до господарського суду з позовом про спонукання до виконання мирової угоди, в разі задоволення якого господарським судом видається відповідний наказ.

У постанові Колегія суддів Вищого господарського суду України від 29.10.2013 р. № 905/1451/13-г у справі за позовом Публічного акціонерного товариства «Комфорт-Сервіс» до Приватного акціонерного товариства «Торговий дом Астрон» про спонукання до виконання мирової угоди та стягнення заборгованості за мировою угодою в сумі 70638,59 грн. підкреслила, що за змістом ст. 78, 80 ГПК України господарський суд може завершити вирішення господарського спору шляхом затвердження ухвалою суду мирової угоди сторін, яка визначає їх права та обов'язки щодо предмету позову, процесуальним наслідком чого є припинення провадження у справі. Внаслідок цього не може бути виданий наказ господарського суду про примусове виконання мирової угоди, разом з тим ухвала про затвердження мирової угоди є виконавчим документом згідно з п. 2 ч. 2 ст. 17 Закону України «Про виконавче провадження», підлягає виконанню в порядку, передбаченому Законом України «Про виконавче провадження», і як виконавчий документ повинна містити у своїй резолютивній частині не лише вказівку про затвердження мирової угоди, а й відповідати іншим передбаченим законодавством вимогам, зокрема, містити ознаки та відомості щодо умов, розміру і строків виконання зобов'язань сторін тощо. За недодержання відповідних вимог ухвала про затвердження мирової угоди не може вважатися виконавчим документом, що підлягає виконанню державною виконавчою службою.

Таким чином, за змістом ст. 4–5 та 115 ГПК України саме ухвала господарського суду про затвердження мирової угоди є обов'язковим для виконання на всій території України судовим рішенням, що підлягає виконанню у порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження»; спір щодо виконання судового рішення не може повторно розглядатися в судовому порядку [6].

Саме в цьому, на нашу думку, криється головна законодавча невідповідність між Законом України «Про виконавче провадження» та ГПК України. Оскільки згідно з ч. 1 ст. 116 ГПК України виконання рішення господарського суду провадиться на підставі виданого ним наказу, який є виконавчим документом. Отже, видачі наказу передуює прийняття судового рішення по суті спору (це може бути як рішення суду, так і ухвала).

Вирішити цю колізію можна спробувати виходячи зі змісту Рішення Конституційного Суду України від 26.06.2013 р. № 5-рп/2013 у справі за конституційним зверненням акціонерної компанії «Харківобленерго» щодо офіційного тлумачення положень п. 2 ч. 2 ст. 17, п. 8 ч. 1 ст. 26, ч. 1 ст. 50 Закону України «Про виконавче провадження», виконання рішення господарського суду провадиться на підставі виданого ним наказу, який є

виконавчим документом (ч. 1 ст. 116 ГПК України). Системний аналіз ст. 84, 116, 117, 119, 120 ГПК України дає можливість дійти висновку, що наказ відтворює резолютивну частину прийнятого господарським судом рішення і залишається незмінним до повного виконання чи втрати ним юридичної сили у випадках, встановлених Кодексом. Відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 17 Закону України «Про виконавче провадження» підлягають виконанню державною виконавчою службою такі виконавчі документи: ухвали, постанови судів у цивільних, господарських, адміністративних справах, кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом. Конституційний Суд України виходить з того, що до ухвал, визначених у п. 2 ч. 2 ст. 17 Закону України «Про виконавче провадження», належать, зокрема, ухвали про вжиття запобіжних заходів та забезпечення позову у господарських справах (ст. 43⁶, 67 ГПК України), які виконуються органами державної виконавчої служби або іншими органами виконання судових рішень згідно з вимогами ст. 2, 3, 5, 17 Закону України «Про виконавче провадження» без видачі наказу суду, оскільки мають самостійний процесуальний характер і не є актами вирішення спору по суті. Такі ухвали приймаються судом у зв'язку з необхідністю забезпечення розгляду судових справ та виконання рішення суду в майбутньому. Оскарження ухвал про вжиття запобіжних заходів та забезпечення позову не зупиняє їх виконання (ч. 2 ст. 43⁷, ч. 3 ст. 67 ГПК України) [7].

Щодо моменту видачі наказу, то, як пропонує О. В. Пілехіна, «исполнительный лист должен выдаваться сразу после вступления в силу определения об утверждении мирового соглашения и прекращении производства по делу; в том случае, когда в мировом соглашении предусмотрен срок его исполнения, в исполнительном листе должно указываться, с какого времени начинается течение срока его действия» [8, с. 197–207].

Викладене свідчить про необхідність врегулювання цього питання на законодавчому рівні. На нашу думку, доцільно передбачити в ГПК України, що ухвала про затвердження мирової угоди є виконавчим документом, потрібно внести конкретизуючі зміни та доповнення до ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження», включити норму, якою було б встановлені вимоги до змісту як мирової угоди, так і ухвали, що виноситься при затвердженні мирової угоди судом, про виконання мирової угоди, ухвала про затвердження мирової угоди підлягає виконанню в порядку, встановленому для судових рішень.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень» від 18.11.2003 р. № 1255-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 11. – Ст. 140.
2. Закон України «Про виконавче провадження» від 21.04.1999 р. № 606-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 24. – Ст. 207.
3. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.
4. Постанова Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої

інстанції» від 26.12.2011 р. № 18 // Вісник господарського судочинства. – 2012. – № 1. – стор. 27.

5. Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 17.10.2012 р. № 9 «Про деякі питання практики виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів України» // Вісник господарського судочинства. – 2012. – № 6. – стор. 39.

6. Постанова Вищого господарського суду України від 29.10.2013 р. № 905 / 1451 / 13-г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/34491625>.

7. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням акціонерної компанії «Харківобленерго» щодо офіційного тлумачення положень пункту 2 частини другої статті 17, пункту 8 частини першої статті 26, частини першої статті 50 Закону України «Про виконавче провадження» від 26.06.2013 р. № 5-рп / 2013 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 50. – стор. 94. – стаття 1804.

8. Пилехина Е.В. Процессуальная форма судебных мировых соглашений // Правоведение. – 2001. – № 2. – С. 197–207.